Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo.. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII. V Ljubljani, v soboto, dne 4. avgusta 1934. Štev. 87.

Ob mariborskem tednu

Če ne bi imel Mariborski teden nobenega drugega namena, kakor da spomni Slovenijo in vso Jugoslavijo na njuno dolžnost do naše obdravske prestolnice, bi že s tem bil popolnoma upravičen. Kajti mnogo premalo se zanima Slovenija, ko tudi Jugoslavija za Maribor, za ta naš lepi mejnik ob nad vse eksponirani severni meji. Kar nočemo razumeti, da se le nekaj kilometrov nad Mariborom začenja ozemlje naroda, ki je sicer danes politično razdeljen v dve državi, ki pa od leta do leta dokazuje vedno večje stremljenje, da se združi v enem državnem telesu. Vsa peza več ko 70 milijonskega naroda bo takrat pritiskala na Maribor in njegovo okolico in ta pritisk bo tem bolj nevaren, ker se bo mogel opreti ob staro tradicijo, ki so jo ustvarila deset in desetletja uspešnega ponemčevalnega dela.

Mi pa tega stanja kar nočemo videti, še manj pa nevarnosti, ki nam na severni meji stalno preti. Zato se tudi prav nič ne trudimo, da bi izkoristili sedanjo ugodno priliko, ko še ni onega združenega pritiska nemškega naroda, ter utrdili Maribor in njegovo zaledje, da bi postala naša obdravska prestolnica tudi naša krepka narodna trdnjava.

V resnici pa smo delali čisto drugače. Še tisto, kar je Maribor zgradil iz lastne sile, še tisto smo demontirali in urad za uradom se je preselil iz Maribora. Deloma zaradi naše notranje politične preureditve, deloma pa tudi z jalovim izgovorom, da je Maribor na meji, ko je morala oditi kontrola dohodkov iz obmejnega Maribora v prav tako obmejno Subotico.

Če smo Mariboru že toliko vzeli, bi mu morali dati vsaj nekaj nadomestila. Mogli bi tudi tega dati, toda manjkala je za to prava volja. Zaradi Fale je postal Maribor središče močne tekstilne industrije. V silno nacionalno oporo bi mogla biti ta industrija, če bi se gledalo na to, da so v njej zaposleni pred vsem domačini in da so naši delavci tudi plačani, kakor se spodobi. Zgodilo pa se je baš nasprotno in z novimi podjetji smo nacionalno le oslabljeni.

Tudi v gospodarskem oziru se ni Mariboru pomagalo tako, kakor bi se moglo in moralo. Zlasti najbolj narodni živelj Maribora je bil skoraj vedno navezan le na sebe ter je bil zato vedno v konkurenčnem boju na slabšem v primeri s tujim življem, ki je bil kapitalno neprimerno močnejši in bi mogel dobiti podporo tudi od drugje. Zato je žalostna bilanca našega vladanja v Mariboru ta, da je le malo naših podjetij v Mariboru, ki bi bila enako trdna, kakor so tuja. Zahtevali smo od svojih mariborskih ljudi nemogoči čudež, da se neprestano bore na eksponirani narodni meji, da neprestano žrtvujejo in žrtvujejo, da slede vsakemu klicu iz Ljubljane in Beograda, a da pri tem njih podjetje še procvita v neenaki konkurenci s tujcem.

Naša naloga je bila, da izkoristimo Maistrovo dejanje do konca in da pretvorimo Maribor v tisto silno nacionalno trdnjavo, ki bi s svojim cvetočim gospodarstvom razrušila zadnje ostanke nekdanje germanizacije in s silo svoje gospodarske ekspanzije pritegnila v krog nacionalnega dela vse ozemlje okoli Maribora.

Pa nismo se dosti zanimali ne za gospodarski in ne za kulturni napredek Maribora. Po svoji legi bi mogel biti Maribor letoviško mesto, kakor jih je malo in jugoslovanski Meran je iz svoje sile tudi storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da to doseže. Toda pri tem ni bil deležen nobene podpore in tako so ostale vse lepe namere neizpolnjene. Tako je ostalo neizkoriščeno Pohorje, tako so ostale neizkoriščene vse druge prednosti edinstvene lege Maribora.

In v kulturnem pogledu! Kdaj je dobil Maribor kakšno pravo podporo za svoja kulturna prizadevanja! Kdaj dobi Maribor potrebne nove stavbe, kdaj bo moglo delavno mariborsko gledališče v lepi novi stavbi razviti vse svoje sile. In mariborsko časopisje, in mariborski muzej in vse druge kulturne potrebe Maribora!

Pa kljub vsej tej nepazljivosti do Maribora napreduje Maribor, ker je požrtvovalnost nekaterih njegovih ljudi res zgledna. Toda tempo tega napredka je treba dvigniti in da je to mogoče, dokazuje Maribor s svojim mariborskim tednom.

Toda seveda le tistim, ki obiščejo Maribor v tem tednu, ki hočejo da vidijo, ki imajo smisel za važnost našega edinega rešenega mejnika za ves naš narod.

Zato v Maribor na Mariborski teden, da zraste volja borcev ob severni meji, ko vidijo, da niso na eksponirani točki osamljeni, temveč da je za njimi res ves narod.

Nepotrebni tuji posredniki

Neizkoriščene možnosti naše zunanje trgovine

Staro pravilo je, da se mora tisti, ki prodaja, ravnati po željah kupca. Zlasti danes velja to pravilo, ko je blaga povsod na svetu preveč in ko mora biti dvakrat vesel vsak prodajalec, če kaj proda. Povsod po svetu tudi velja to pravilo in ni niti enega našega izvoznika, ki ne bi dopisoval tujemu uvozniku v njegovem jeziku, ki se ne bi potrudil, da v vsakem oziru ustreže tujemu kupcu.

Le za nas same pa to pravilo ne velja in v svojem liberalizmu gremo tako daleč, ko prav noben drug narod na svetu. Treba včasih le pogledati po naših kavarnah. Cela kavarna je polna tujih potnikov in posrednikov, ki naravnost sijajno žive pri nas in od katerih se skoraj nihče ni potrudil, kakor da se je naučil našega jezika nekaj več ko par kletvic in nelepih besed. Istočasno pa cela vrsta naših sposobnih ljudi ne more dobiti nameščenja. Skoraj je tako, kakor da bi tuji posredniki pri nas kupovali, tako brez vse skrbi morejo pri nas prezirati osnovno trgovsko pravilo, da se mora prodajalec ravnati po željah kupca in ne nasprotno. A treba bi bilo le malo odločnosti, pa bi tudi pri nas veljalo to pravilo, kajti tudi največja tuja tvrdka nima druge želje ko da proda in če ima uspeh v kupčiji, ji je malo mar, kdo ji posreduje kupčijo. Samo malo odločnosti bi bilo treba, pa bi se kar čez noč več ko decimiralo starih tujih potnikov, agentov in posrednikov.

V zvezi s tem je treba tudi ponovno opozoriti na pravico našega uvoznika iz tujine, da se mu dopisuje v njegovem jeziku. Cela vrsta naših ljudi bi mogla dobiti s tem zaslužek kot korespondenti. Ali je res tako hudo poskrbeti lastnim ljudem nekaj zaslužka!

Zlasti pa bi se moralo nehati to, da nimajo velika podjetja, ki izvažajo za desetine milijonov Din blaga k nam, tu svojih zastopstev. Da še danes uvažamo blago le po velikih tvrdkah v tujih pristaniščih, je pač kričeč primer naše popolne gospodarske neorganiziranosti. Z lahkoto bi mogli doseči, da bi morala vsaka velika tuja uvozna tvrdka imeti pri nas svoje zastopstvo. Lepi in bogati zaslužki, ki gredo v desetine milijonov, bi tako ostali v naši zemlji. Ali imamo res tako mnogo denarja, da moremo dopuščati, da vsi ti milijoni odhajajo leto za letom v tujino? Ali se nam res še vedno tako dobro godi, da nam je vseeno, če ostane nagrada od posredovanja nam ali pa gre v tujo deželo?

Zlasti pa ne bi smeli trpeti, da industrijska podjetja pri nas nastavljajo le tuje posrednike in da kupujejo le pri njih. Ta večinoma tuja podjetja uživajo pri nas tako velike dobrote, da bi se pač morala malo bolj ozirati na gospodarske interese dežele, od katere tako bogato žive. Imajo tu pri nas najcenejšo delovno moč, z visoko zaščitno carino so jim zagotovljene cene, da celo z že davno amortiziranimi stroji delajo pri nas lepše dobičke, ko drugod tvorničarji z najmodernejšimi stroji. In celo pri davkih uživajo dostikrat toliko obzirnosti, kakršne naš človek, zlasti srednji, ni nikdar deležen. Dobrot več ko dovolj, da bi lahko imeli tudi nekaj dolžnosti.

In imeli bi jih že davno, če ne bi bili mi tako neoprostljivo brezbrižni in že malomarno lahkomiselni. Zato pa ima od naše zunanje trgovine tujina mnogo večji dobiček ko mi sami, zato ostajamo vedno enako revni narod, pa čeprav smo izvozna država, ki je v svojem naravnem gospodarstvu dejansko vedno aktivna. A kaj pomagajo vsa ta aktiva, če pa jih prepuščamo leto za letom tujim posrednikom. Kdaj se bomo že izpametovali!

Desorganizacija našega sadnega izvoza traja kar naprej

Našim bravcem so gotovo še v spominu izvrstni članki našega bivšega dunajskega dopisnika A. G-a, ki se je s tako vnemo boril proti desorganizaciji našega sadnega izvoza. Zlasti je nastopal proti tej usodni razvadi naših sadnih izvoznikov, da enkrat kar preplavljajo dunajski trg s svojim sadjem, drugič pa zopet vsi, kakor dogovorjeno ustavijo pošiljke. Posledica tega je, da vsled prevelike ponudbe pada cena sadju, da si naši izvozniki medsebojno konkurirajo in da ostaja vrhu vsega še velik del sadja neprodan. Sadjar, odnosno izvoznik ne dobi potem za neprodano sadje nič, a ima z njim vrhu vsega še stroške.

Komaj se je pričela sadna izvozna sezona, že se kaže stara napaka. V zadnji številki smo poročali, da je prišlo na Dunaj, dne 31. julija 14 velikih in 12 malih vagonov naših češpelj, od katerih je ostala polovica neprodana. Dne 1. avgusta je znova prišlo na trg 13 velikih in 7 malih vagonov naših češpelj, od katerih se ni prodala niti polovica. Samo v dveh dneh je ostalo torej neprodanih najmanj 14 velikih in 14 malih vagonov češpelj. Da velik del teh češpelj sploh ne bo prodan, kvečjemu za slepo ceno, je takoj jasno.

Ta velika povodenj naših češpelj na Dunajskem trgu seveda ni ostala brez učinka na cene. Tako je bila na stojnicah — po poročilu Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine — dne 31. julija cena za češplje od 36—38 grošev za kilogram, dne 1. avgusta pa le od 33—34 grošev, a prodajale so se češplje tudi še po 30 grošev. Da pa so cene v trgovini na debelo, ki je pa za naše izvoznike odločilna, še bolj padle, je jasno.

Zato tudi ne razumemo, zakaj navaja Zavod za pospeševanje zunanje trgovine cene na stojnicah. Te cene nimajo za našega izvoznika nobenega posebnega pomena, ker vendar ni detajlist na dunajskem sadnem trgu. Zato naj Zavod navaja cene na debelo, ker te so za nas važne.

Iste posledice našega neorganiziranega izvoza se kažejo tudi na praškem trgu. Dne 30. julija so se prodajale naše češplje povprečno še po 270 Kč za 100 kg, dne 31. julija že samo po 220 Kč, poročilo z dne 1. avgusta pa govori že o povprečni ceni 190 Kč in celo 170 Kč. **V enem dnevu padec cene za 100 Kč!** Pa kdo bi se čudil, če pa je tudi na praškem trgu prava povodenj z našimi češpljami. Pri tako silnem padcu cene pa pravi poročilo, da je tendenca kljub temu zelo slaba!

Tako izgubljamo zaradi desorganizacije sadnega izvoza vsako leto milijone in milijone. Leto za letom se opozarja na napake, ki so krive teh izgub, toda vse ostane pri starem. In tudi vse številne ustanove, ki smo jih dobili, nič ne pomagajo. Pa kako bi tudi! Kajti ni stvar samo v tem, da se spravi sadje na trg, temveč da se potem tudi dobro proda. Glavna beseda mora pripasti trgovcu, ki na svoj riziko izvaža, ki zato ne bo kar brez glave dovažal na trg blaga, kadar ga je na trgu že preveč. Toda vsi opomini so zaman — in izgube trajajo naprej.

Še se nam godi predobro!

III. Mariborski teden od 4. do 15. avgusta 1934.

Velika gospodarska in kulturna revija.

Razstave: Tujsko-prometna, gostilniška in hotelirska, obrtno-vajeniška in pomočniška, vinska razstava in pokušnja štajerskih vin, eksotična razstava jugoslovansko-siamskega odbora, umetniška, slikarska razstava, razstava mariborskega ženskega društva in revija narodnih noš, vrtnarska razstava, jugoslovanske gozdovniške lige, Dravskega stega planink, razstava ročnih del deške meščanske šole, razstava brezmotornih letal Aero-kluba Maribor, jadralna sekcija Studenci.

Prireditve: Mednarodni šahovski turnir, gledališke predstave pod milim nebom, koncerti, zaključna ljudska veselica z velikim ognjemetom na Mariborskem otoku.

Sport: Lahka atletika, tenis, nogomet, plavanje, sabljanje, motociklistične dirke, zvezdna vožnja avtomobilov, motociklov in koles. **Vse sportne prireditve so mednarodnega značaja.**

Zabavišče in veselični prostor z modernimi velemestnimi atrakcijami. — Poleg tega bodo v dnevih Mariborskega tedna razni kongresi in zborovanja gospodarskih institucij.

Organizacija izletov v bližnjo in daljno okolico.

50% popust na železnicah in parnikih, znižani vizum za inozemske posetnike v višini 20 papirnatih dinarjev.

Jugoslovanski promet skozi Brajlo

V letih od 1924 do 1933 je znašal tranzitni promet skozi Brajlo 319.145 vagonov, od katerih je odpadlo na Jugoslavijo 165.313 vagonov ali 51·7 odstotkov. Od skupnega jugoslovanskega izvoza je bilo 82.513 vagonov pšenice, 72.278 vagonov koruze, 2812 vagonov ječmena, 420 rži, 2095 fižola, 4453 sirovega bakra in 743 vagonov raznega blaga. Kakor dokazuje ta statistika, so ostala popolnoma brezuspešna vsa prizadevanja, da bi se naš žitni izvoz usmeril v večji meri čez jadranska pristanišča. Izgubo, ki bi zaradi tega zadela našo rečno plovbo, bi bogato poplačal večji zaslužek naših državnih železnic in pa dobiček naše jadranske plovbe. Poleg tega bi našlo vse polno naših ljudi zaposlenja pri nakladanju in izkladanju v jadranskih pristaniščih, dočim ostaja sedaj ta zaslužek v Brajli. Pri tem pa o dragih pristojbinah, ki jih plačujemo v Brajli, niti ne govorimo. Na vsak način je tudi to ena naših gospodarskih posebnosti, da se mesto svojih, raje poslužujemo tujih pristanišč. Še se nam godi predobro!

Jugoslovansko-turški klirinški promet

S Turčijo sklenjeni klirinški dogovor je stopil dne 20. julija v veljavo in velja šest mesecev, do 20. januarja 1935. More pa se v tem času tudi podaljšati. Po kliringu se morejo nakazati ne samo terjatve iz blagovnega prometa, temveč tudi prihranki v v drugi državi zaposlenih delavcev, nadalje zneski iz turističnega prometa, konzularne pristojbine in podobno. Kot klirinška enota velja francoski frank.

Trgovinska pogodba z Grško podpisana

Dne 1. avgusta je bila v Beogradu podpisana nova kompenzacijska trgovinska pogodba z Grčijo, ki je stopila dne 2. avgusta v veljavo in ki velja eno leto, če ne bo v tem času podaljšana. Glavna določila nove pogodbe so:

Terjatve iz izvoza jugoslovanskega blaga se poravnajo na polovico s kompenziranjem odgovarjajoče vrednosti uvoženega grškega blaga, druga polovica pa se plača 40% s svobodnimi devizami, 60% pa z vezanimi terjatvami.

Protivrednost polovice jugoslovanskega v Grčijo izvoženega blaga se položi pri Grški banki, ki izda po naredbi jugoslovanskega izvoznika in na njegovo ime **kompenzacijske bone** (blagajniške bone) **na pokaz**, ki so brezobrestni. Ti kompenzacijski boni, ki se morejo prenašati potem indosamenta, se uporabijo za plačilo grškega blaga, namenjenega za uvoz v Jugoslavijo.

Za vezane terjatve, ki služijo za plačilo 60% od polovice uvoženega jugoslovanskega blaga, ki je izključeno od kompenzacije, se otvori pri Grški banki v Solunu poseben račun v dinarjih za Narodno banko kr. Jugoslavije. Ta račun se more mobilizirati: 1. z odstopom dotičnih vezanih kreditov s strani Narodne banke kraljevine Jugoslavije tretji državi, ki je v bančnem kliringskem odnošaju z Grčijo; 2. s prenosom vezanih grških terjatev v Nemčiji pri Drž. banki v korist Narodne banke kr. Jugoslavije. Te kredite more Narodna banka kr. Jugoslavije uporabiti neposredno za svoj račun ali pa za račun države, ki je v kliringskih odnošajih z Nemčijo, toda v mejah pasivnega salda. V tem zadnjem primeru izvrši Grška banka neposredno potrebne prenose po naročilu Narodne banke kr. Jugoslavije.

Vezani računi v dinarjih kr. jugoslovanske Narodne banke pri Grški banki se po vsakem prenosu, bodisi v Grčijo ali v Nemčijo, obračunijo po sporazumno ugotovljenem tečaju na podlagi tečaja curiške borze.

Čl. 2. Ob vsakem izvozu mora jugoslovanski izvoznik predložiti Grški banki v Solunu tovorni list s potrdilom o poreklu blaga in s fakturo v dinarjih. Grška banka poskrbi nato za plačilo na ta način: za polovico zneska fakture izda na ime in po naredbi izvoznika kompenzacijske bone na sebe samo. Te bone da banka jugoslovanskemu interesentu na razpolago. Za drugo polovico pa izda na Narodno banko kr. Jugoslavije in po naročilu jugoslovanskega izvoznika ček v svobodnih dinarjih, ki odgovarja znesku 40% te polovice, za ostanek 60% pa se odobri jugoslovanski Narodni banki na račun izvoznika odprt račun.

Za plačilo grškega uvoza v Jugoslavijo bo izplačala Grška banka po pregledu dokazil o uvozu blaga odgovarjajoči znesek kompenzacijskih bonov. Izvozno blago obeh držav se fakturira franko grško-jugoslovanska meja ali cif pristanišče namembe. V fakturni ceni mora biti obsežena tudi prevoznina do meje.

Izjemoma pa se plačajo terjatve iz izvoza jugoslovanske pšenice v Grčijo 80% v devizah, katerih transferiranje je svobodno, 20% pa v kompenzacijskih bonih.

Kompenzacijski boni se morejo uporabiti tudi od jugoslovanskih obiskovalcev velesejma v Solunu v septembru mesecu, in sicer na vsak potni list 5000 drahem, ter od ladij pod jugoslovansko zastavo za njih oskrbovanje z grškimi proizvodi.

Ob podpisu pogodbe nahajajoči se kompenzacijski boni v obtoku se morejo predložiti Grški banki v plačilo še tekom šestih mesecev. Obe narodni banki se obvezujeta, da bosta čim bolj skrbele, da se vse transakcije izvrše čim hitreje in da pridejo interesenti čim prej do svojih plačil.

Stare terjatve se amortizirajo postopno z izdajanjem 15% v tujih devizah, ki se morajo odobriti na zahtevo grških uvoznikov koncem vsakega štirimesečja. Transferiranje teh deviz se dovoljuje koncem teh štirimesečij.

Obe državi se obvezujeta, da bosta čim bolj pospeševali medsebojno trgovino obeh držav. Zlasti pa bo **Grška pospeševala jugoslovanski uvoz:** živine, perutnine, masla, sira, fižola, svilopreja, gradbenega lesa, dog, drv, oglja in kalcijevega karbida. **Jugoslavija pa bo pospeševala grški uvoz:** suhega grozdja, suhih fig, oliv v razsolu, bombažnega prediva, bombažnih in svilenih tkanin, preprog, kmetijskega orodja in strojev.

Za čas trajanja pogodbe dovoljuje jugoslovanska vlada te kontingente proti tem naslednjim uvoznim carinam:

iz tar. post. 12: **suho grozdje**, b) drugače zavito: sultanina, rozaki, korintsko kontingent 15.000 stotov, carina 5 zl. Din.

iz tar. post. 21: **suhe fige** v zabojih nad 10 kg skupne teže 200 stotov, uv. car. 10 zl. Din,

drugače zavite 15.000 stotov, uv. car. 5 zl. Din,

iz tar. post. 22 **olive sveže** ali posušene v razsolu, če so v sodih 7000 stotov, uv. car. 6 zl. Din,

iz tar. post. 47 **pekmez** brez sladkorja iz suhega grozdja 100 stotov, uv. car. 40 zl. dinarjev,

iz tar. post. 315: **žametaste preproge** iz čiste ali mešane volne z vezanimi vozli:

do 300 vrst po uv. car. 300 zl. Din,

od 301 do 500 vrst 200 stotov, uv. car. 400 zl. Din,

od 501 vrst naprej 500 zl. Din.

Iz tar. post. 552 **plugi**, katerih teža ne presega 40 kg, 2000 plugov 30 zl. Din.

Grška vlada zagotovi jugoslovanski trgovini carinske kontingente, ki so ji bili dovoljeni v lanskem letu.

Obe pogodbeni stranki se obvezujeta, da pospešujeta **turistični promet med obema državama.** Naši potniki v Grčijo dobe brez formalnosti na potni list 3000 Din, grški v Jugoslavijo pa 7500 drahem. Turistični propagandni material je oproščen carine in vseh uvoznih taks.

Ustanovi se stalni **mešani odbor**, ki se sestane vsaj dvakrat na leto in ki ima to nalogo, da olajša trgovinske odnošaje med obema državama.

Hindenburg umrl

Paul v. Beneckendorff und Hindenburg je umrl v četrtek ob 9. dopoldne na svojem gradu v Neudecku, v visoki starosti 87 let.

Pokojni predsednik nemške republike je izhajal iz stare plemiške rodbine, v kateri je bil vojaški poklic skoraj deden. Udeležil se je že avstrijsko nemške vojne leta 1866, nato nemško-francoske, l. 1870., postal l. 1900 general, l. 1911 pa je stopil v pokoj. V svetovni vojni je prevzel na poziv cesarja Viljema poveljstvo vzhodne armade, se proslavil s svojimi zmagami nad Rusi in ob koncu vojne izvedel povratek nemških čet. Leta 1925 je bil izvoljen za predsednika nemške republike. Bil je ves čas svojega dvakratnega predsedništva ona mirna točka, ki je preprečila, da niso zavladale v Nemčiji najbolj skrajne politične tendence. Že itak do skrajnosti napeti notranji politični položaj Nemčije je vsled smrti Hindenburga naravnost nevarno poostren, kar dokazuje tudi boj za njegovo nasledstvo, ki se je v Nemčiji začel takoj po prvih vesteh o resni obolelosti starega predsednika.

Hitler je ta boj presekal s **posebnim zakonom** na podlagi pooblastil, ki mu jih je dal parlament. Po tem zakonu se **združijo funkcije predsednika republike s funkcijami predsednika vlade.** Vsa polnomočja predsednika pa se prenesejo **na Hitlerja.** Ta zakon stopi v veljavo takoj s smrtjo predsednika Hindenburga.

Ker Hitler očividno čuti, da pooblastilni zakon parlamenta vendar ne gre tako daleč, da bi se mogel sam imenovati tudi za državnega predsednika, je poslal notranjemu ministru pismo, v katerem med drugim pravi: Hindenburg je dal nazivu državni predsednik enkratni in neizbrisni pomen. Zato je ta pojm nerazdružno povezan s pokojnim Hindenburgom. Hitler se naj zato imenuje le »**Führer**« ali kancelar. Da pa se tudi ustavno-pravno potrdi združitev funkcij državnega predsednika s funkcijami kancelarja, naj **vlada takoj ukrene vse potrebno, da nemški narod s svobodnimi volitvami potrdi novo funkcijo Hitlerja.**

Položaj se je za Hitlerja med tem že v toliko utrdil, ker je vojska že prisegla Hitlerju kot svojemu vrhovnemu poveljniku zvestobo.

*

Nemška vlada je sklenila, da bo narodno glasovanje o novem zakonu, po katerem ima Hitler tako funkcije državnega kancelarja ko funkcije državnega predsednika, **dne 19. avgusta.** Volilci bodo morali odgovoriti na stavljeno vprašanje samo z da ali ne.

Pogreb maršala Hindenburga bo v torek iz Neudecka v Allenberg, kjer bo položena krsta na spomenik v proslavo Hindenburgove zmage pri Tannenbergu. Tu se poslovi od pokojnika Hitler. V notranjosti spomenika bo potem zadnje počivališče Hindenburga.

Bivši cesar Viljem je izrazil svoje sožalje ob priliki smrti Hindenburga njegovemu sinu, dočim je odklonil, da izrazi svoje sožalje tudi nemški vladi.

V svojem testamentu se izreka maršal Hindenburg za monarhizem ter priporoča Nemcem, da zopet uvedejo monarhijo, ki je za nemški narod najbolj pripravna.

Vse vlade in vsi suvereni so takoj po prvih vesteh o Hindenburgovi smrti izrazili svoje sožalje.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Seleburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Naš lesni izvoz v juniju

V juniju smo izvozili:

	ton	v vrednosti tisoč Din
drv	10.414	1,719
gradbenega lesa	77.239	59,961
oglja	2.756	1,391
železniških pragov:	kosov	
hrastovih	61.688	3,380
bukovih	1.000	27
	ton	
lesenih izdelkov	5.730	6,901
ekstraktov:		
kostanjevih	569	1,669
hrastovih	249	710
smrekovih	107	269

Naš lesni izvoz v prvem polletju 1934.

Po vrednosti je znašal naš lesni izvoz v prvem polletju 1934 (v milijonih Din):

	1932	1933	1934
gradbeni les	210·1	260·5	353·4
drva	12·6	9·6	13·3
oglje	13·7	9·5	9·9
železniški pragi	3·7	1·9	10·4
lesni izdelki	11·7	16·0	30·0
lesni ekstrakti	12·5	12·6	12·8
skupno	264·3	310·1	429·8

Pariška borza

je zadnji politični krizni teden dobro prenesla. Niti nemški generalni moratorij niti velika stavka v Ameriki nista vplivala na tečaje papirjev. Šele dunajski dogodki so povzročili rahlo oslabitev tečajev, da so rentni tečaji nazadovali za dve točki. Nazadovanje rente je tudi znova sprožilo vprašanje stabilnosti franka. Pri zlati podlogi v višini 80 milijard frankov je obtok bankovcev krit z 80 odstotki in bi torej ne bilo razloga za znižanje frankovega tečaja. Vendar pa že same govorice o morebitnem nazadovanju morejo povzročiti padec tečaja. Zato so začeli francoski listi razpravljati o tem, če bi sploh imelo znižanje frankovega tečaja kakšne praktične koristi za francosko gospodarstvo. Pri tem konstatirajo, da devalvacija češkoslovaške krone ni koristila v tej meri, kakor se je pričakovalo. Izvoz se je sicer dvignil, vendar pa ne v tej meri, da bi nadomestil višje cene pri uvozu. Pa tudi ameriški primer se ni izkazal in zato v Ameriki znova mislijo na znižanje dolarjevega tečaja za 10%. Tuji zgledi torej ne morejo Francije zvabiti k posnemanju in edina rešitev za vsako gospodarstvo je le v tem, da se **napravi doma red,** da vsak narod gleda na to, da odpravi nered v svojem gospodarskem življenju.

Izvoz sena

Z ozirom na slabo letino sena se številne češkoslovaške tvrdke interesirajo za import sena iz Jugoslavije. Naslednje tvrdke žele stopiti v stik z našimi tvrdkami: Agrasol, **Praha, II,** Dláždená 6; — Ignace Zelenky synové, **Praha XII,** Benešovská 4; — Prašská společnost pro mizinárodní obchod obilím, **Praha II,** Plodinová bursa; — Jezbera a spol., **Praha VII,** Plynární 29 a; — Adolf Kompert, **Ustí** n/Labem.

Ljubljanske telefonske številke »Putnika«

so: za prodajalno železniških vozovnic v Gajevi ulici je stara številka 24-72, za ravnateljstvo na Tyrševi cesti 1 pa nova 38-79.

Po svetu

Bolgarski ministrski predsednik Georgijev je izjavil, da Bolgarska ne more podpisati balkanskega pakta, ker ji ta nudi manj, kakor pa pakt Društva narodov. Tudi se Bolgarska ne more odreči pravice do revizije mirovne pogodbe. Kar se pa tiče bolgarsko-jugoslovanskih odnošajev, je popolnoma naravno stremljenje, da se odpravijo vsa nesoglasja, ki še obstoje med obema državama.

Novi bolgarski parlament bo po izjavi Georgijeva sestavljen iz zastopnikov vseh gospodarskih skupin. Da se ublaže nasprotja, ki obstojajo med temi skupinami, bo v parlamentu tudi posebna politična skupina, katere naloga bo, da ta nasprotja z dobrimi kompromisi premosti.

Več tajnih komunističnih organizacij je odkrila bolgarska policija. Pri aretiranih komunistih je našla policija ves načrt komunistične organizacije na Bolgarskem.

Barthou je imel sestanek s poslaniki držav Male antante. Na sestanku je bila ugotovljena popolna soglasnost Francije in Male antante glede avstrijskih dogodkov in je bilo sklenjeno, da je treba počakati na nadaljnji razvoj dogodkov. Koncentracija italijanskih čet na avstrijski meji se smatra le kot akt previdnosti ter se je izrazilo prepričanje, da Italija nikdar ne bo v Avstriji podvzela kakšnih samostojnih akcij.

Francoski letalski minister Denain se sestane po londonskih vesteh z angleškim letalskim ministrom, da se z njim dogovori glede skupne obrambe Anglije in Francije proti zračnim napadom. K posvetovanjem bosta pritegnjena tudi zastopnika Belgije in Nizozemske.

Italija je začela odpoklicevati svoje čete z avstrijske meje.

Avstrijski kancelar dr. Schuschnigg odpotuje v spremstvu kneza Starhemberga v Rim k Mussoliniju. Odvisnost Avstrije od Italije postaja vedno večja.

Italija predlaga za rešitev Avstrije — kakor poroča rimski dopisnik »Daily Telegrapha« tri predloge: 1. Ultimativno naj pozovejo velesile Nemčijo, da preneha z vsakim vmešavanjem v avstrijske razmere: 2. Z mednarodno pogodbo velesil in sosednih držav Avstrije naj se zajamči neodvisnost Avstrije in 3. Vpostavitev Habsburžanov na Dunaju naj se dovoli.

Krivdo Nemčije za zadnje avstrijske dogodke ter tudi za umor Dollfussa dokazujejo francoski listi z raznimi dokumenti. Tako je dobil list »Elsässer«, ki redno dobiva klišeje iz Nemčije, tri dni pred umorom dr. Dollfussa pet klišejev s pripombo, da naj jih objavi v danem trenutku pod skupnim naslovom Ljudska vstaja v Avstriji. Ti klišeji so naslovljeni: 1. poslopje Ravaga, ki so ga vstaši pognali v zrak, 2. kancelarska palača, ki so jo zasedli vstaši, 3. Dollfussova slika, ki je ranam podlegel, 4. Vstaši aretirajo Feya, 5. Rintelen sestavlja novo vlado. Razen prve, so se vse točke uresničile.

Šef avstrijske propagande Adam je imel v radiu govor, v katerem je na podlagi materiala, ki so ga našli pri aretiranem nemškem kurirju Hellu, obtožil Nemčijo, da je ona organizirala zadnjo vstajo hitlerjevcev.

Avstrijski škofje so se izjavili proti temu, da bi prišel Papen kot nemški poslanik na Dunaj.

Konec avstrijsko-nemškega prijateljstva je nastal po zadnjih avstrijskih dogodkih, piše rajhovski list »Der Deutsche«.

Vrhovno vodstvo za avstrijske zadeve v Monakovem deluje še naprej s polno paro. Kakor poroča »Reichspost« je baje izjavil Frauenfeld: »Naprej se dela!«

Neki voditelj tirolskih hajmverovcev je izjavil, da bo v bodoče za vsakega ubitega hajmverovca ubitih 10 narodnih socialistov. Na Tirolskem da se bo to strogo izvajalo.

Voditelj napadalcev na kanclerjevo palačo, v uniformo majorja preoblečeni Hudl je bil pred vojnim sodiščem obsojen na dosmrtno ječo.

Dr. Renner, ki je bil zaradi zadnjih dogodkov zopet preventivno aretiran, je bil sedaj zopet izpuščen.

Dr. Rintelena je zadela kap, da je ohromel na vsej desni strani. Ne more niti govoriti. Zdravniki nimajo več upanja, da bi ga rešili.

V Inomostu je bil po sodbi prekega sodišča obešen Friderik Wurnig, sin uglednega trgovca, ker je ustrelil policijskega direktorja dr. Hickla.

Obsedno stanje je bilo v nekaterih avstrijskih deželah že odpravljeno.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 31. julija se je njeno stanje izpremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Zlata in kovinska podloga je narasla za 3,5 na 1895,6, in sicer je narasla zlata za 3,8 na 1791,6, tuje valute so padle od 0·050 na 0·001, devize pa za 0·25 na 104,0.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so nazadovale za 0,6 na 19,4.

Vsota kovanega denarja se je zmanjšala za 45,9 na 258,3.

Posojila so se povečala za 3,1 na 1817,6. Eskontna so narasla za 1,89 na 1579,5, lombardna pa za 1,2 na 238,1.

Prejšnji predjemi državi so večji za 0.16 in znašajo sedaj 1719,3.

Razna aktiva so se povečala za 10,7 na 153,6.

Na pasivni strani so se zgodile te izpremembe:

Obtok bankovcev se je povečal za 84,7 na 4169,9, zato pa so **obveze na pokaz** padle za 74,5 na 1160,2.

Drž. terjatve so se zmanjšale za 1,5 na 3,0, depoziti po tekočem računu pa za 70,3 na 453,8.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 12,4 na 865,8.

Razna pasiva so padla za 27,3 na 242,6.

Skupno kritje je ostalo s 35·56 % neizpremenjeno, samo zlato pa se je povečalo od 33·60 % na 33·61 %.

Kako plačuje Narodna banka zlato

Za gram zlata 999/1000 čistote daje Narodna banka 52 Din, to je nekoliko več, kakor znaša danes cena na svobodnem trgu.

Zlatnike po 20 frankov plačuje Narodna banka po 300, zlate dvajsetkronske po 320, turške lire po 343, zlate dolarje po 78, da velja običajni petdolarski zlatnik 390 dinarjev. Narodna banka pa kupuje tudi zlato v šibicah ter tudi manjše čistote.

Kdor si želi nabaviti zlatnike za spomin ali za kakšen drug namen, mora izpolniti poseben formular, ki ga dobi v ta namen pri Narodni banki.

Beograjske in srbijanske banke

Po podatkih bančnega društva v Beogradu je bilo dne 31. decembra 1933 v Beogradu 71 denarnih zavodov, od katerih je poslalo podatke 49 denarnih zavodov. Teh 49 zavodov je imelo kapitala 1.319 milijonov, rezerv 222, hranilnih vlog 519, na pasivne tekoče račune 586, menic za 425 in aktivne tekoče račune za 1.632 milijonov Din. Njih nepremičnine so imele vrednost 221, investicije 71 in vrednostni papirji 264 milijonov dinarjev. 8 bank je izkazalo izgubo, samo 24 denarnih zavodov je izplačalo dividendo.

V Srbiji pa je bilo 248 denarnih zavodov, od katerih pa je svoje poročilo poslalo 208 zavodov. Vsi ti zavodi pa so slabotnejši od beograjskih. Za leto 1933 so izkazali 11 milijonov izgub in 3 milijone čistega dobička. Samo 8 zavodov je izplačalo dividendo.

*

Francoski upniki so po ugotovitvi svojih zastopnikov, da se finančni položaj Jugoslavije še ni toliko zboljšal, da bi se mogla povišati sedanja kvota deviznih plačil (10 %) — podaljšali sedanji sporazum o ureditvi zunanjih plačil Jugoslavije do 13. oktobra 1935.

Bolgarsko notranje posojilo v višini 150 milijonov je imelo popoln uspeh ter je bilo posojilo dvakrat prepisano.

Rusko-ameriška pogajanja zaradi ruskih carskih in medvojnih dolgov se 3. avgusta nadaljujejo. Ameriška banka za financiranje ruskih naročil je sklenila, da ne jamči za nobeno rusko naročilo, dokler ni rešeno vprašanje ruskih predvojnih dolgov.

Nemška vlada je zopet zvišala vsoto dodeljenih deviz za uvoz blaga, in sicer na 5 odstotkov, to je za polovico.

Izpremememba uredbe o skupnem davku na poslovni promet

(Konec.)

Tar. post. 114 a: koruzna moka; za notranji promet 2·4, za zunanji 3·6%.

Tar. post. 132: Močne **alkoholne pijače:**
arak, rum in podobno 0·7;
žganje iz vina, konjak 6·7;
likerji in oslajene ter začinjene pijače 0·7.

Davek plača proizvodnik v tvornici, uvoznik na carinarnici.

Tar. post. 307: ekstrakti in material za strojenje kož, če že niso kje drugje navedeni, ter umetna sredstva za strojenje, razen tanina 2·4, 5.

Tar. post. 326: cinkov oksid (cinkovo belilo) 6·8.

Tar. post. 378: gladke bombažne tkanine 5, 5·8.

Za tkanine in druge izdelke iz prediva, nabavljene od koga drugega, se plača samo davčni dodatek 3·4%. V skupnem davku na tkanine je obsežena tudi vsakodnevna obrtniška proizvodnja in ona manjših predelovalcev tkanin ko tudi trgovska prodaja predelanega blaga potrošniku.

Pri predelavi tkanin v podjetju proizvajalca tkanin velja kot osnova skupnega davka cena konfekcioniranega tekstilnega blaga, zmanjšana za 25%, za pleteno, mrežasto in strojno pleteno pa zmanjšana za 30%.

Konfekcionirane tkanine, nabavljene od drugih oseb v podjetjih z industrijskim značajem ter v konfekcijskih delavnicah, ki imajo več ko 20 nameščencev, so zavezane 2% dodatnemu skupnemu davku na prodajno ceno konfekcioniranega blaga.

Od tkanin, izdelanih iz prediva, ki je bilo nabavljeno od kmetovalca, se plača davek po stopnji 4, iz rubrike 4. Kdor z barvanjem ali na drug način dogotavlja predivo in tkanine, nabavljene od druge osebe v svrho preprodaje, plača davčni dodatek 0·8% od prodajne cene dogotovljenega blaga.

Plačilo, ki ga je prejelo industrijsko podjetje za barvanje blaga za račun potrošnika ali druge osebe (podjetja), ki barvano blago preprodaja ali uporablja, je zavezano splošnemu davku. Delo barvarjev z obrtniškim značajem je obseženo v skupnem davku na barve. (Glej št. 321, tarife skupnega davka).

Pri predelavi, dogotovitvi ali izdelavi po naročilu iz notranjosti države iz materiala, dobljenega od naročilca, ki je trgovec, industrialec ali obrtnik in za njegov račun v svrho nadaljnje prodaje, se smatra kot proizvajalec naročnik, dočim je zavezana usluga izdelovalca samostojno splošnemu davku na poslovni promet.

Izdelki iz prediva ali tkanine, nabavljene od kmetovalca, so zavezani davku po stopnji iz 4. rubrike. Če je to blago obseženo pod kombiniranim davkom, se plača davek s 5% od prodajne cene.

Tar. post. 397: **tkanine iz lanu, konoplje** in drugih rastlinskih vlaken 5, 5·8. (Veljata pripombi iz car. tar. 277 in skup. d. št. 378.)

Tar. post. 459: **Konfekcija:** obleka, perilo in drugo modno ter šivano blago iz tkanin, čipk, trakov itd., če ni v tarifi drugače navedeno 0, 7.

Vsakovrstna predelava obrtnikov in malih proizvajalcev je obsežena v skupnem davku.

Konfekcionirane tkanine, nabavljene v industrijskih in konfekcijskih podjetjih z več ko 20 nameščenci, so zavezane dodatnemu 2% skupnemu davku. Če podjetje konfekcionira tkanine lastne proizvodnje, se smatra kot davčna osnova dosežena prodajna cena, znižana za 25%, za pleteno in mrežasto blago pa 30%.

Tar. post. 485: **kožne rokavice,** ne podložene 0, 6; podložene 3·6, 10.

Tar. post. 533: Izdelki iz drugega rastlinskega materiala za rezljanje 8, 10;

Tar. post. 538: Deščice za prevleko drugih predmetov **(furnirji)** 4·2, 8.

Predelava rezanega lesa, nabavljenega od druge osebe, je zavezana 4% dodatnega skupnega davka. Predelava oblega lesa v furnir v tvornici je zavezana skupnemu davku po stopnji iz rubrike 4.

Tar. post. 539: Deščice in šibke za parkete 4, 7. — Za predelavo od drugod nabavljenega lesa v parkete 1·4% dodatnega davka. Predelava oblega lesa v parketne deščice je zavezana skup. davku po stopnji iz rubrike 4.

Tar. post. 588: **Knjige in občasne izdaje** 0,8. Obseženo v skupnem davku na karton in papir. Od skupnega davka na promet so pri uvozu oproščeni: časopisi, akti in rokopisi, knjige (razen koledarjev). Nove in začasne izdaje v tujih jezikih v polah in mehko vezane, turistični in reklamni material, ki ga prejema »Putnik«. **Modni listi, ceniki in podobne knjige** niso oproščene pri uvozu od skupnega davka in ga plačajo po tej tarifni postavki.

Tar. post. 649. **Pločevina,** prevlečena s cinkom 7,9. Pločevina, prevlečena s kositrom izpod 1 mm debeline 1.4, 3·—. Za črno pločevino, ki se pocinkuje v državi in ki jo pocinkuje podjetnik iz pločevine, nabavljene od druge osebe ali iz uvožene pločevine, se plača 3 %.

Tar. post. 651: Valjana ali izvaljana žica, neobdelana ali obdelana 3,6, 7. Za žico ki se v državi proizvodnika dobiva z izvaljanjem iz debelejše žice, se plača 1 %.

Tar. post. 674: **Ključi** vseh vrst 3,4, 8. Izdelava ključev iz žice, nabavljene od druge osebe, je zavezana 0·8 % dodatnega skupnega davka.

Tar. post. 723: **Sirov cink** v kosih, ploščah ali prahu, odpadki in stari zlomljeni predmeti 3, 3,5.

Tar. post. 725: **Pločevina** iz žice iz cinka 5, 8.

Tar. post. 793: **Ladje,** parniki, čolni z motorjem in brez motorja 2,4, 7. Skupnega davka ne plačajo parobrodne družbe in ladjedelnice, ki so oproščene davkov.

Tar. post. 791: vagoni, vagoneti, drezine, kolesa in motocikli ter njih deli, avtomobili in njih rezervni deli, aeroplani, motorji 2, 3.

Mednarodni borzni indeks

Avstrijski dogodki in nazadovanje papirjev v New Yorku je vplivalo na borze, da so razen v Milanu in Pragi nazadovali tečaji na vseh borzah, kakor je razvidno iz teh številk:

Koncem 1927 = 100 %.

	30. 6.	7. 7.	14. 7.	21. 7.	28. 7.
London	76·3	75·3	75·8	75·3	74·2
Pariz	57·1	57·4	57·4	55·9	54·8
Berlin	31·9	31·9	32·2	32·3	32·2
Milan	80·4	83·0	84·0	82·9	84·4
Praga	56·7	56·7	56·8	56·6	57·2
Bruselj	24·3	23·8	24·1	23·8	22·8
Amsterdam	32·1	31·5	31·9	32·2	31·0
Stockholm	11·8	11·9	11·8	12·0	11·9
Curih	38·5	38·4	38·2	38·5	38·2
Dunaj	30·2	30·0	30·0	30·0	29·7
New York	56·7	57·8	58·1	55·3	50·0

Mednarodni borzni indeks je s tem nazadoval v preteklem tednu od 45 na 44·2 odstotkov.

Rudarske rente iz Nemčije

Kakor razglaša jugoslovanski konzulat v Düsseldorfu, se zaradi novih nemških deviznih predpisov trenutno ne morejo poslati v Jugoslavijo rente upokojenim rudarjem iz Nemčije. Ukrenilo pa se je že vse potrebno, da se te ovire odpravijo in da pridejo v Jugoslaviji živeči rudarji do svojih rent.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 4. avgusta objavlja med drugim: Zakon o pogodbi o delu in pomoči med kraljevino Jugoslavijo in republiko Francijo — Odločbo o podaljšavi desetletnega roka glede naložbe pupilarno varnega denarja v Državni hipotekarni banki — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Dobava-prodaja

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 20. avgusta ponudbe o dobavi 1000 lopat.

Dne 22. avgusta bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu ofertna licitacija za dobavo nafte in petroleja.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 28. avgusta ponudbe o dobavi 1250 kg azbestnih plošč.

Dne 16. avgusta bo pri upravi smodnišnice v Kamniku ofertna licitacija za dobavo 600.000 kg amonijevega solitra.

Pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu bodo naslednje ofertne licitacije: **dne 20. avgusta** za dobavo motvoza; **dne 24. avgusta** za dobavo raznih maziv; **dne 27. avgusta** za dobavo raznega materiala; **dne 29. avgusta** pa za dobave raznih barv.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 19. avgusta ponudbe o dobavi 500 kg lepila za les, 1000 kg kalcijevega karbida, 200 kg mila za pranje, raznega električnega materiala; **do 20. avgusta** o dobavi raznega orodja in 2000 kg cinkovih ploščic; **do 21. avgusta** o dobavi pločevine, jeklenega materiala; **do 22. avgusta** o dobavi 1000 m konopnenih gasilskih cevi, 85 specialnih zaščitnih naočnikov, 25 kg usnja, 100 metrov transmisijskih jermenov, vagonetov, tračnic, spojnih vijakov itd.; **do 23. avgusta** o dobavi zakovic in vijakov, 204 kg usnja ter raznega električnega materiala; **do 24. avgusta** o dobavi 10 kavčukastih cevi, 2 biciklje v, 40 m² linoleja, 20 kg kavčuka v ploščah in 500 kg lesnega cementa; **do 26. avgusta** o dobavi raznega orodja, 600 m nekatraniranih vrvi, 30 kg merlina in 100 kg konoplje.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 16. avgusta ponudbe o dobavi 80 plošč železne pločevine, 1500 kg vijakov z maticami, 1000 kosov smirkovega platna, 30 kg usnjatih šivalnih jermen, 3000 vijakov, 50 kg žebljev za krovno lepenko, 6 električnih strojev za vžiganje min, 100 kg žice, 200 izolatorjev, raznega električnega materiala, bakrenih palic in plošč ter o dobavi 3100 kg navadnih žebljev. —

Uprava bolnišnice za duševne bolezni Ljubljana—Studenec razpisuje za nabavo potrebščin v času od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935 **prvo ofertno licitacijo,** in sicer: dne 22. avgusta za vse vrste mesa in slanine, dne 23. avgusta za kruh, moko ter mlevske izdelke in za mleko ter mlečne izdelke, dne 24. avgusta za špecerijsko blago in hišne potrebščine. Licitacije bodo vsakokrat ob 11. v pisarni uprave. Če bi bila prva licitacija brezuspešna, bo druga licitacija v dneh od 10. do 12. septembra.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 29. avgusta ponudbe o dobavi 800 ščetk iz jeklene žice, 50 kg lepila za les, 50 kg smirka v prahu, 575 plutovinastih zamaškov, 500 igel za jadrenino, 4000 krojaških igel, 200 kg žveplene kisline, 20 kg kalijevega lužila, 500 kg klorkalcija, 25 kg salmijaka ter o dobavi raznih zastav in činovniških znakov; **do 30. avgusta** o dobavi 12 električnih ventilatorjev; do **2. septembra** o dobavi 1480 kg bakrenih cevi, 42 m³ hrastovega in borovega lesa ter raznega električnega materiala; do **4. septembra** pa o dobavi 1500 kg bele kovine.

Dne 21. avgusta bo pri Direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo 2 električnih motorjev s pripadaočimi deli.

KLIŠEJE vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršujejo najsolidnejše
KLIŠARNA ST·DEU
LJUBLJANA·DALMATINOVA 13

Dr. Pirčeva sladna kava
je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.
Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Določila za nagradno tekmovanje harmonikarjev

Na praznik, dne 8. septembra bo na Ljubljanskem velesejmu nagradno tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev po teh določilih:

1. Tekmovanje bo dne 8. sept. 1934 od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 7. ure zvečer.

2. Tekmovanja se lahko udeleži vsak harmonikar iz Jugoslavije; vendar pa morejo tekmovati harmonikarji, ki se preživljajo izključno z godbo, nadalje izdelovalci in trgovci harmonik in njih nastavljenci samo v posebni (IV.) skupini in ne prejmejo nikakih nagrad, marveč samo diplome. Vsi drugi tekmovalci pa lahko tekmujejo v ostalih skupinah.

3. Vsak tekmovalec se mora pismeno prijaviti velesejemskemu uradu do 20. avgusta t. l. V izjemnih primerih se more prijaviti še kesneje do dneva tekmovanja, vendar pa odloči potem o pripustitvi k tekmovanju ocenjevalna komisija. V prijavi mora tekmovalec navesti svoje ime in priimek, poklic, točen naslov in v kateri kategoriji in skupini želi tekmovati.

4. Tekmuje se:

I. skupina:

Diatonična harmonika:

a) lažja kategorija za začetnike;

b) težja kategorija za izučene igralce.

II. skupina:

Kromatična harmonika (za kromatične harmonike se priznajo samo oni instrumenti, ki imajo tudi popolne kromatične base):

a) kategorija za začetnike;

b) kategorija za izučene igralce.

Vsak tekmovalec, ki je bil že nagrajen na velesejemskih tekmovanjih z nagrado (harmoniko, kolajno itd.), se more udeležiti tekmovanja samo v težji kategoriji I. in II. skupine. Ostalim tekmovalcem je na prosto dano tekmovanje v lažji ali težji kategoriji I. ali II. skupine, ali v IV. skupini, vendar pa more ocenjevalna komisija tekmovalca a) kategorije premestiti v b) kategorijo, ako igra v prvi več, kakor se zahteva.

III. skupina:

Mladinsko tekmovanje za tekmovalce do 12. leta starosti. Mladina lahko igra:

a) na diatonični harmoniki;

b) na kromatični harmoniki.

IV. skupina:

a) tekmovalci-profesionalci;

b) proizvajalci in trgovci harmonik (glej točko 2. določil).

V. skupina:

Ansambli. Kot posebna skupina se dopuščajo k tekmovanju tudi ansambli, največ kvinteti (pet instrumentov). V poštev pride zlasti šramel in jazz in se morajo predvajati skladbe, v katerih je harmonika potrebna.

VI. skupina:

Tekmovanje za prehodni pokal in naslov jugoslovanskega prvaka za leto 1934/35.

Tekmovanja se lahko udeleži vsak tekmovalec, ki se čuti dovolj močnega, tekmovati za naslov jugoslovanskega prvaka. Tudi tekmovalci, ki spadajo v IV. skupino a) in b) lahko tekmujejo.

Tekmuje se:

a) za naslov državnega prvaka na diatonični harmoniki in prehodni pokal;

b) za naslov državnega prvaka na kromatični harmoniki in prehodni pokal.

Pokal preide v trajno last tekmovalčevo, če zmaga v isti kategoriji (diatonične ali kromatične harmonike) trikrat zapored ali petkrat v presledkih.

5. Vsak tekmovalec igra pred ocenjevalno komisijo po njeni odločitvi eden do dva komada. **Začetniki** igrajo poljubne komade, vendar pa so nedopustni obrabljeni in vedno se ponavljajoči komadi kot n. pr. »Holzhacker Marsch«, »Herkules Walzer« itd. **Dovršenejši igralci,** ki tekmujejo v težji kategoriji, morajo istočasno s prijavo predložiti seznam skladb, ki jih dobro obvladajo. Ocenjevalna komisija izbere od teh skladb eno do dve in jih pred tekmovanjem še javi tekmovalcu.

6. Vsaka predvajana točka naj ustreza kompoziciji. Lastne sestave melodij, ki so brez vsake oblike in melodične strukture, se ne ocenjujejo. Priporoča se, da se tekmovalci ozirajo v prvi vrsti na jugoslovanske skladbe, ki za harmoniko še niso obdelane, kot n. pr. skladbe lažjega značaja komponista Parme (Slovenske cvetke, Balkanska koračnica, Naši fantje, Jadranska straža), Vedral (Slovanska koračnica), Pavčič (Slovenske narodne koračnice), dr. Čerin (marši) itd. Vse navedene skladbe in druge podobne, primerne za harmoniko, se dobe v Matični knjigarni v Ljubljani.

Začetniki naj igrajo valček in koračnico, izvežbanejši pa uvertiro, potpuri ali kaj sličnega in kot drugo tekmovalno točko moderni plesni komad.

7. Pri oceni se bo oziralo v prvi vrsti na kvaliteto izvedbe, a tudi na izbrano skladbo (zlasti pri kromatični harmoniki).

8. Boljše tekmovalce izloči ocenjevalna komisija za ponovno izbirno tekmo, ki bo popoldne na dan tekmovanja. Uro in prostor na velesejmu določi ocenjevalna komisija.

9. Vsak tekmovalec se mora pri prihodu na velesejem javiti v velesejemskem uradu, kjer dobi tekmovalno številko.

10. Časovna razvrstitev tekmovanja:

I. skupina: obe kategoriji dne 8. septembra od 9. do 12. ure in od 3. do 4. ure.

II. skupina: obe kategoriji dne 8. septembra od 9. do 12. ure.

III. skupina: dne 8. septembra od 9. do 12. ure in od 3. do 4. ure.

IV. skupina: obe kategoriji dne 8. septembra od 9. do 12. ure.

V. skupina: ansambli dne 8. septembra od 3. do 4. ure.

VI. skupina: dne 8. septembra od 4. do 6. ure.

11. Za dobre tekmovalce vsake skupine in kategorije, izvzemši IV. skupine, so predvidene lepe nagrade, kolajne ali diplome. IV. skupina se nagradi samo z diplomami.

12. Eventualne izpremembe in dopolnila se razglasijo v jugoslovanskih dnevnikih.

Uprava »Prizada«

Poslovni odbor na zadnjem občnem zboru izvoljene uprave »Prizada« se je konstituiral tako-le: predsednik Milivoj Pilja, načelnik trgovinskega ministrstva; podpredsednik dr. Juraj Tomičič, šef Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine; člani so pa: Milan Novaković, načelnik kmetijskega ministrstva, dr. Avgust Pavletić, inšpektor trgovinskega ministrstva, Zarija Starčević, višji svetnik finančnega ministrstva in Bora Stefanović, direktor Rečne plovitbe. Uprava je torej docela birokratizirana.

»Glasnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine«

z dne 1. avgusta ima naslednjo vsebino: Delo za zboljšanje proizvodnje in trgovine s sadjem — Španski jajčni trg in naš izvoz — Izgledi našega sadnega izvoza v Avstrijo — Pregled tujih trgov: avstrijskega, italijanskega, češkoslovaškega, nizozemskega, francoskega in trga s čebulo — Trgovinsko politične in carinske vesti: Naredba o kontroli jajc za izvoz v Nemčijo. Naredba o izvozu pšenice — Gospodarska vprašanja in dogodki: Avstrijsko italijanski trgovinski dogovor. Znatno povečan izvoz našega gradbenega lesa v Palestino. Argentina in rumunski žitni sporazum — Gibanje naše zunanje trgovine: Pregled našega izvoza in uvoza v juniju — Drobne vesti — Razdelitev kontingentov — Cenik za zavarovanje valute — Povpraševanje po našem blagu v tujini.

Razno

Velike jubilejne sokolske svečanosti so se začele v Zagrebu. Na svečanosti je prišla tudi večja skupina **bolgarskih Junakov,** ki so bili v Zagrebu posebno prisrčno sprejeti. Tudi večje skupine iz Poljske in Češkoslovaške se udeleže zagrebškega sokolskega zleta, ki bo s tem dobil zopet stari predvojni slovanski izraz. Z zletom so združene tudi velike sportne prireditve in bo pri tej priliki odkrit v Zagrebu največji stadion v državi.

Dr. A. Praunseis, eden naših najodličnejših zdravnikov in eden ustanoviteljev zdravniške zbornice, ki si je pridobil mnogo zaslug na nacionalnem polju ter zlasti kot podpornik akademske mladine, je umrl v Ljubljani. Slava njegovemu spominu!

Ministrski svet je odobril kredit v višini 500.000 Din kot prvi državni obrok za regulacijo Savinje.

Bivši španski kralj Alfonz je prišel s svojim tajnikom v Zagreb.

Inšpektorat za zatiranje tuberkuloze je bil ustanovljen pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje. Za vodjo inšpektorata je bil imenovan primarij mariborske bolnišnice docent dr. Matko.

Izkoriščanje ibarskih rudnikov, ki dolgujejo delavcem nad tri milijone na mezdah, državi pa velike vsote na davkih, je prevzela na iniciativo ministra Ulmanskega država. V rudnike je odpotoval s potrebnimi denarnimi sredstvi uradnik ministrstva, da organizira obnovo dela. Dokler ne bodo izplačani vsi dolgovi, ostanejo rudniki v državni eksploataciji.

Tvornica trikotaže »Morava«, last Heskija Pijade-a v Beogradu, je prišla v konkurz.

Proces proti podravskim teroristom se je pred državnim sodiščem v Beogradu končal in sta bila dva in contumatiam obsojena na smrt, drugi pa na dosmrtno ječo, ozir. robijo od 2 do 20 let. Proces je jasno razkril, kako so se s pomočjo uradnih organov Madjarske organizirali atentati na naše ozemlje.

Koncem tega meseca obišče naše Primorje angleško brodovje, močno 70 bojnih ladij, s 35.000 mož posadke.

Ostra polemika se vodi med beograjskimi židi po beograjski »Štampi« zaradi akcije, ki jo je začel žid Lević, da bi tudi zagrebški židje in drugi postali lojalni Jugoslovani. Debata je v zadnjem času krenila v zdravo smer in židje sami so začeli objavljati faksimila v madjarščini in nemščini spisane korespondence naših »jugoslovenskih« židov. Če bo kaj pomagalo, je seveda drugo vprašanje.

Bolgarski novinarji so v spremstvu nekaterih tujih napravili izlet v petriški okraj, nekdanjo domeno Vanče Mihajlova. Na poti se je en avtomobil prevrnil in je bil en bolgarski novinar ubit, trije pa več ali manj nevarno ranjeni.

22.734 ljudi je bilo v Nemčiji v l. 1933 ubitih zaradi raznih nesreč.

Na Michigan skem jezeru, ob katerem leži Chicago, so se po nekaterih vesteh pojavili morski razbojniki. Slava Chicaga kot največje prestolnice gangsterov raste neprestano.

Pogajanja za ureditev odnošajev na Vzhodno-kitajski železnici, ki so se vodila že 16 mesecev med Kitajsko, Japonsko, Mandžurijo in Rusijo, so bila pretrgana, ker so bila popolnoma brezuspešna.

Tržna poročila

Cene našega sadja na tujih trgih

Poročilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 2. avgusta.

Dunaj: Danes je prišlo na dunajski trg 14 velikih in 6 majhnih vagonov jugoslovanskh svežih češpelj. Naše sveže češplje so se prodajale (po stojnicah) po 27 do 30 grošev. **Tendenca** je za cene naših češpelj **zelo slaba.** V poročilu se pravi: Čeprav pride naša češplja na Dunaj v zdravem in ugodnem stanju, se vendar forsira njena prodaja, ker ni letos dovolj odporna, vsled česar tudi **cene popuščajo.** Opozarjajo se izvozniki, da svoje blago **bolje sortirajo** in da ne mešajo zrelega in zelenega blaga v istem zavoju.

Danes sta prišla na Dunaj 2 vagona našega svežega grozdja, ki se je povprečno prodajalo po 75 do 80 grošev za kg.

Praga: Dne 1. avgusta je bilo prodanih 11 vagonov naših svežih češpelj po povprečni ceni od 160 do 170 Kč za sto kil. **Tendenca je zelo slaba.**

Svežih jabolk je bilo prodano 4 vagone po povprečni ceni 190 Kč za sto kil.

Svežega grozdja sta bila prodana dva vagona po ceni 510 Kč za sto kil.

Tudi najnovejše poročilo v celoti potrjuje pravilnost našega članka v tej številki, da je namreč naš sadni izvoz še vedno brez prave organizacije. Zaradi prevelikih pošiljk pada cena našemu sadju.

Zagrebški tedenski sejem

Sejem z dne 1. avgusta je bil boljši od sejma v prejšnjem tednu. Posebno velik je bil dovoz krme in prešičev. Kupčija z živino je bila precej živahna in so cene živini v rahlem dvigu. Cene pitanih prešičev so v rahlem nazadovanju, dočim so se pršutarji podražili za pol dinarja. Cene zaklanim teletom so padle za 50 par, ker je bila ponudba velika.

Mariborski živinski trg

Na sejem z dne 31. julija je bilo prignanih 8 konj, 16 bikov, 90 volov, 321 krav in 11 telet.

Povprečne cene so bile te: debeli voli 1 kg žive teže Din 3 do 4, poldebeli voli 2 do 2·50, plemenski voli 3 do 3·25, biki za klanje 3 do 3·25, klavne krave, debele 2·50 do 3·75, plemenske krave 2 do 2·25, krave za klobasarje 1·50 do 2, molzne krave 2·50 do 3, breje krave 2·50 do 3, mlada živina 3 do 4, teleta Din 4 do 4·50. — Prodanih je bilo 261 glav živine. — **Mesne cene:** Volovsko meso 1 kg, I. vrste Din 8 do 10, II. vrste 6 do 8, meso od bikov, krav, telic 4 do 7, telečje meso I. vrste 8 do 10, I. vrste 6 do 8, svinjsko meso, sveže 10 do 14 Din.

Dunajski trg

Na goveji trg z dne 30. julija je bilo postavljenih 1617 glav goveje živine; iz Jugoslavije je bilo 52 volov, 4 biki in 4 krave. — **Cene** so bile te: fabrični voli I. vrste po 1·08 do 1·28, voli I. vrste po 1 do 1·08, II. vrste po 0·80 do 1·—, III. vrste po 0·80 do 0·90; biki po 0·72 do 0·95, krave po 0·75 do 0·97 in mršava živina po 0·50 do 0·70 šilinga za kg žive teže. — **Tendenca:** Ob živahnem prometu so se podražili voli za 5 do 10 grošev, dobre krave pa za 3 do 5 grošev, biki pa so se pocenili za 1 do 2 groša. Cena mršavi živini je ostala neizpremenjena.

Na svinjski trg z dne 31. julija je bilo postavljenih 13.097 prešičev. Iz Jugoslavije je bilo 1837 špeharjev. — **Cene** so bile te: mangalica I. vrste po 1·23 do 1·26, II. vrste po 1·22 do 1·23, jugoslovanski križani špeharji po 1·25 do 1·30, srednji po 1·22 do 1·25, slabše vrste po 1·20 do 1·23, stari po 1·12 do 1·22; pršutarji lahki po 1·40 do 1·55, težki po 1·26 do 1·40, križani po 1·25 do 1·44 šilinga za kg žive teže. — **Tendenca:** V začetku sejma je bil promet zelo živahen in so se podražile prima madjarske svinje za 3, kmečki debeli prešiči za 5 in križani angleški za 10 grošev. (Poročilo tvrdke Predović in drug, Dunaj, III. — St. Marx.)

Program ljubljanske radio-postaje

Nedelja, dne 5. avgusta, 8.15: Poročila — 8.30: Gimnastika (Pustišek Ivko) — 9: Versko predavanje — 9.15: Reportaža sokolskega sprevoda iz Zagreba — 11: Radijski orkester — 12: Čas, plošče — 16: Reportaža II. sokolske javne telovadbe iz Zagreba — 20: Gdč. Ela Singer poje šlagerje, vmes Radijski orkester — 21.15: Vijolina s spremljevanjem kitare (serenade) g. Samarin — 22: Premos sokolskega monstre-koncerta iz Zagreba — V odmoru Čas in poročila.

Ponedeljek, dne 6. avgusta, 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13: Čas, plošče — 19: Ob 15 letnici osvobojenja Prekmurja II. (V. Novak) — 19.30: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 20: Radijski orkester — 21: Vokalni koncert gdč. Vere Majdičve, vmes plošče — 22: Čas, poročila, Radijski orkester.

Torek, dne 7. avgusta: 12.15: Plošče — 12·45: Poročila — 13: Čas, plošče — 19: Otroški kotiček (ga. Gabrijelčičeva) — 19.30: Milijonska posojila (Mikl Pikl) — 20: Stritar Bogdan poje ciganske pesmi — Vmes harmonika solo, g. Magister — 21: Radijski orkester — 22.10: Čas, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Urejа ALEKSANDER ŽELEZNIKAR. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MIHALEK. Ljubljana.